

Poczet książąt cieszyńskich Pseudowładcy

<http://www.gazetacodzienna.pl/index.php?p=wwiad&id=5188>

MICHAEL MORYS-TWAROWSKI

[✉ wyślij znajomemu](#)

Data publikacji: 2011-03-13 09:00:00

Poczet książąt cieszyńskich (11): Pseudowładcy

Cesarz Ferdynand III, książę cieszyński w latach 1654-1657, nigdy nie odwiedził Księstwa Cieszyńskiego (portret Fransa Luycxa).

W latach 1653-1918 tytuł książąt cieszyńskich nosili Habsburgowie lub ich krewniacy. Do Księstwa Cieszyńskiego przyjeżdżali rzadko lub w ogóle. Ich urzędnicy i żołnierze zachowywali się bardziej jak okupanci niż prawowici włodarze tej ziemi. Zresztą rządy Habsburgów nie miały prawnego umocowania.

Kiedy w 1327 roku Piastowie cieszyńscy składali hołd lenny królom Czech, umowa była taka, że jak wymrą w linii męskiej, to Praga zgarnia Księstwo Cieszyńskie. Na szczęście nasi władcy w 1498 roku zdobyli od króla Czech dokument pozwalający dziedziczyć Księstwo Cieszyńskie także w linii żeńskiej. Dlatego też w 1625 roku po śmierci Fryderyka Wilhelma, ostatniego Piasta, księżną cieszyńską została jego siostra Elżbieta Lukrecja.

Habsburgowie, formalnie królowie Czech (formalnie, bo w tym czasie Czechy były tylko częścią większej monarchii), zlekceważyli przepisy i po kilku latach sporów "łaskawie" zgodzili się, że Elżbieta Lukrecja będzie dożywotnią władczynią. Po jej śmierci cesarz Ferdynand III nadał Księstwo Cieszyńskie - którego legalnym dziedzicem był syn Elżbiety Lukrecji - swojemu synowi Ferdynandowi IV.

[PISALIŚMY: Poczet książąt cieszyńskich \(10\): Elżbieta Lukrecja](#)

Bezpośrednie rządy Habsburgów i ich krewniaków nie były dobrym okresem w dziejach Śląska Cieszyńskiego. Książętami cieszyńskimi byli tylko z imienia. Przez dłuższy czas w

ogóle nie zaglądali do swojego państwa, za to bardzo chętnie wyciskali ostatni grosz z jego mieszkańców. Widzieli w alkoholizmie świetny pomysł na utrzymanie w ryzach społeczeństwa. Około 1750 roku na chłopów nałożono obowiązek spożywania określonej ilości wódki (później chłopci protestowali, ale nie na sam obowiązek, lecz na to, że przydzielano im alkohol fatalnej jakości). Kiedy w latach 40. XIX wieku zaczęły działać ewangelickie i katolickie bractwa trzeźwości, księżęcy urzędnicy namawiali ludzi, aby się z nich wypisywali.

Bardziej uciążliwy był pobyt wojsk Habsburgów lub ich sojuszników, którzy mieli chronić Księstwo Cieszyńskie. Straszono głównie Turkami, ale mieszkańcy takiej Bystrzycy w 1687 roku z pewnością bardziej życzli sobie muzułmańskiej okupacji niż wizyt "sojuszników". Żołdacy zabierali rolnikom resztki żywności, demolowali budynki i zabudowania gospodarze, jednego z gospodarzy zamordowali, a oplakującą go wdowę zgwałciło czterech drabów.

Mimo że Księstwo Cieszyńskie po 1653 roku straciło samodzielność polityczną, pamięć o nim przetrwała. Bardzo znamienne są tu słowa Pawła Stalmacha (1824-1891), syna chłopca z Bażanowic, polskiego działacza narodowego i redaktora "Gwiazdki Cieszyńskiej": Przeszłość Księstwa Cieszyńskiego pozostawiła widome ślady na jego ludności: w mowie, obyczaju, ubiorze, usposobieniu umysłowym nawet i w wierze. Mimo ogólnej cechy słowiańskości, polskości i nawet śląskości, lud Księstwa Cieszyńskiego ma pewne piętno, które go znacznie od otaczających go sąsiadów nie tylko od Morawiaka i Słowaka, ale też od galicyjskiego Polaka i zgoła także od pruskiego Górno-Ślązaka odróżnia (pisownia oryginalna).

PISALIŚMY: Poczet książąt cieszyńskich (9): Fryderyk Wilhelm

Wystarczy zresztą spojrzeć na organizacje zakładane przez polskich autochtonów w drugiej połowie XIX wieku, które przypominały o ich ojczyźnie: Towarzystwo Rolnicze Księstwa Cieszyńskiego, Towarzystwo Naukowej Pomocy Księstwa Cieszyńskiego czy Macierz Szkolna Księstwa Cieszyńskiego. Kiedy w 1918 roku powstał autonomiczny polski rząd, to nazwał się Radą Narodową Księstwa Cieszyńskiego - czyli także w pewien sposób nawiązywał do powstałego w 1290 roku państewka.

W 1920 roku Śląsk Cieszyński został podzielony nie w zgodzie z normami prawa międzynarodowego, ale według interesów lobby francuskich przedsiębiorców. Podział ten ćwierć wieku później "przyklepał" Józef Stalin. Dawne Księstwo Cieszyńskie rozplynęło się w dwóch organizmach państwowych, a o władcach państewka położonego między Ostrawicą a Białką nie uczy się na lekcjach historii, skazując ich na niezасłużone zapomnienie.

Komentarze: *Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za komentarze internautów.
Komentarze niezgodne z [regulaminem](#), będą usuwane.*

Albrecht Fryderyk Habsburg 2011-03-13 23:41:00

Od 1847 roku był księciem cieszyńskim. Jako taki popierał rozwój przemysłu (m.in. hut w Ustroniu i Trzyńcu oraz tartaków parowych i wodnych w Cieszynie i Jabłonkowie). Wspierał także budowę szpitala w Cieszynie oraz kościoła ewangelickiego w Trzyńcu. W połowie XIX w. stał się właścicielem d. dworu starostów lipnickich w Lipniku, który z jego inicjatywy został przekształcony w późnoklasycystyczny pałac z zespołem parkowym. Z jego inicjatywy

w 1856 r. powstał także w Żywcu istniejący do dziś browar. Pseudowładca czy dobry gospodarz ? Ilu z obecnych lokalnych polityków ma takie zasługi ? Ilu ?

Albert Sasko-Cieszyński 2011-03-13 23:31:15

Był synem polskiego króla Augusta III. W kwietniu 1766 Albert ożenił się z arcyksiężną Marią Krystyną, ulubioną córką cesarzowej Marii Teresy. Niedługo po ślubie, 31 maja 1766, cesarzowa przekazała Księstwo Cieszyńskie jako niepodzielne lenno w ręce nowożeńców. Wtedy Albert Kazimierz przyjął tytuł księcia sasko-cieszyńskiego. Poprzez konsekwentną politykę gospodarczą doprowadził do znacznego wzrostu znaczenia Księstwa Cieszyńskiego w tej części Europy. Rozpoczął też powiększanie dóbr książęcych, zarządzanych bezpośrednio w imieniu księcia przez Komorę Cieszyńską. Na początku konfederacji barskiej bardzo poważnie traktowano jego kandydaturę jako przyszłego króla Polski po usunięciu Stanisława Augusta Poniatowskiego. Gwałtowny rozwój Księstwa Cieszyńskiego, jaki dokonywał się za sprawą Alberta, przerwała śmierć jego żony Marii Krystyny w 1798. Pograżony w smutku Albert mieszkał w Wiedniu, poświęcając się sztuce oraz swoim zbiorom rycin zwanych od jego imienia "Albertina". Dzięki Albertowi powstała Kuźnia Ustroń. Syn cesarzowej Marii Teresy, Józef II dał chłopom na Śląsku Cieszyńskim wolność osobistą, dał wolność religijną ewangelikom. Cesarz Franciszek Józef dał chłopom ziemię na własność. Za panowania Habsburgów Cieszyn był Małym Wiedniem, a lojalność wobec panującej dynastii była powszechna. Można było być dobrym Polakiem i jednocześnie Austriakiem. Nie było tu żadnej sprzeczności. W 1914 wyruszyli do walki Cieszyńscy legionści, walczyli o wolną Polskę i bronili cesarza z rodu Habsburgów przed rosyjską inwazją.